

Мета. Ознайомити учнів з життєвим і творчим шляхом І.Я.Франка, прищеплювати любов до казок, поезії, виховувати гордість за духовну спадщину українського народу.

Обладнання. Портрет І.Я.Франка, вишивані рушники, плакат з написом назви свята, українська хатинка, ріпка, дерево, тин, соняшники. Діти одягнені в українські костюми.

Діти виконують пісню «Не пора».

Учні читають вірш Уляни Кравченко, 1941р.

Ведучий. Хто Франко? Ми всі це знаєм.

Всі Франка ми величаєм.

Він великий наш поет.

Гляньте – тут його портрет.

Ведуча. Ми портрет прибрали в квіти.

І хоч ми маленькі діти,

В цей Франка святковий день

Заспіваємо пісень.

Ведучий. Ще дамо барвінку в'язку

За його любов і ласку.

Він бо склав для нас діток,

Гарну книжечку казок.

Ведуча. І за це від нас Франкові

Слово вдяки і любові.

Та низенький до колін

Від дітей йому поклін.

Вчитель. Іван Франко – поет, прозаїк, драматург, фольклорист, літературознавець, мовознавець, філософ, історик, економіст, журналіст, публіцист, бібліограф, перекладач, педагог. Напрацював за десятьох, а життя йому було дане лише одне, та й то не довге. Тодішня влада не пустила його викладати у вищій школі, а він став учителем усього народу. Сьогодні Івана Франка не просто згадують, а й з гордістю називають українським Мойсеєм, національним героєм, вдумливо вивчають його літературну спадщину. Його називають академією в одній особі; бо перу Франка належать близько п'яти тисяч праць найрізноманітніших жанрів. Мало хто в світовій літературі може зрівнятися з ним у творчих звершеннях. Сьогодні ми вшановуємо пам'ять безсмертного Франка, земляка, пройшовши поетичними стежинами його творчості.

Учень читає вірш Л.Лужецької «До Івана Франка»

У хатині край села	Про життя своє складне
У родині коваля	І про волю, що буде.
Сталась гарная новина -	Виріс і змужнів Іван,
Народилося дитя.	Про народ писати став,
Ще із ранніх літ хлоп'я	Закликав до боротьби
В кузні отця-коваля	Проти рабства і нужди.
Від світанку до зорі	І сьогодні його клич:
Слухало про все в селі.	«Встань, народе, із ярма!»
Говорили люди все:	Уперед веде усіх
І про добре, і про зле,	До свободи та добра.

Ведучий. Іван Франко був колись таким, як і ми зараз. Він виростав розумною, допитливою дитиною. Його цікавило се: чому сонце маленьке, коли казали, що воно велике? Чому людина чує ухами, а бачить очима? Чому в калюжі пливуть хмарки? Про що шепоче листя на осиці? Про що

розмовляють між собою звірі? Про своє дитинство Іван Франко пише у вірші «Маленький хутір серед лук і нив».

Учень співає пісню «Тепло отчого дому».

Учень читає вірш І.Франка «Маленький хутір...»

Маленький хутір серед лук і нив
 На горбику над річкою шумною –
 Отам я в простій хлопській хаті жив,
 І самота, і сум жили зо мною
 Із трьох боків поля ті обмежив
 Могутній ліс зеленою стіною,
 І шумом серцю він на сон дзвонив,
 І сум по травах разносив луною.
 Він тяг мене в свою таємну тінь,
 І свіжий подих віщував розраду,
 І листя, знай, мені шептало: «Скинь
 Із серця всі згадки про зваду й зраду!
 Природі-мамі до грудей прилинь
 І тут знайдеш нову, святу принаду».

Ведучий. Улюбленим місцем для малого Івася стала батькова кузня, що стояла на околиці села понад шляхом. Сюди сходились люди з усіх навколишніх сіл, щоб почути слово правди від розумного й дотепного коваля. Тоді вже малий Івась пильно вдивлявся й прислухався до тих, хто говорив про біль і страждання українського народу.

Учень читає вірш І.Франка «У долині село лежить».

У долині село лежить,

«Ходіть, люди, з хат, із поля!

Понад селом туман дрижить,	Тут кується краща доля.
А на горбі край села	Ходіть, люди, порану,
Стоїть кузня немала.	вибивайтесь з туману!»

А в тій кузні коваль клепле,	Та тумани хитаються,
А в коваля серце тепле,	понад селом згущаються,
А він клепле та й співа,	розляглися по полях,
Всіх до кузні іззива.	Щоб затьмити людям шлях.

Щоб закрити їм стежини,

Ті, що вгору йдуть з долини,

В тую кузню, де кують

Ясну зброю замість пут.

Ведучий. Джерелом перших поетичних вражень стали для малого Івана народні пісні. Мати, Марія Кульчицька, знала їх безліч. Працюючи, вона співала, і з голосу матері Івась запам'ятав багато пісень. Саме з маминих пісень приходиться у вірші образ калини – улюбленого символу українці.

Учні читають у діалозі вірш І.Франка «Червона калино...»

Учні співають пісню « Червона калина».

Червона калино, чого лузі гнешся? Чого в лузі гнешся?

Чи світла не любиш, до сонце не пнешся? До сонця не пнешся?

Чи жаль тобі цвіту на радощі світу? На радощі світу?

Чи бурі боїшся, чи грому з блакиту? Чи грому з блакиту?

Не жаль мені цвіту, не страшно і грому. Не страшно і грому.

І світло люблю я, купаюся в ньому. Купаюся в ньому.

Та вгору не пнуса, бо сили не маю. Бо сили не маю.

Червоні ягідки додолу схиляю. Додолу схиляю.

Я вгору не пнуса, я дубам не пара. Я дубам не пара;

Та ти мене, дубе, отінив , як хмара. Отінив як хмара.

Ведучий. Був Івась роботящим: допомагав батькам згрібати сіно, звозити хліб з поля, пасти худобу. Про роки свого дитинства він згадує у вірші «Вересень».

Дрімають села. Ясно ще

Осіннє сонце сяє,

Та холодом осіннім же

В повітрі потягає.

Темно-зеленії садки

Дрімають же без плоду

І тихо гріються хатки,

І верби гнуться в воду.

Сонливо річечка пливе,

Згачена коноплями,

А всі плоти, зарінки всі

Обставлені горстками.

Мов вежі й башти добрії,

стоги та обороги

стоять стережуть село

Від голоду й тривоги.

Дрімливо в поле йде орач-

ще ж верем'я не скорє -

І звільна під озиму

Пухкую землю оре.

Корови ситі на стерні

лежать і ремигають,

а пастухи бульби печуть,

Коло вогню гуляють.

Ще ліс не стогне тим важким,

Осіннім, довгим тоном,

І ще стрілою ластівка

Звиваєсь над загоном.

Ведуча. З великою майстерністю малює словом Іван Франко картини природи. Найулюбленіша для поета пора весняного пробудження, коли тане сніг, зацвітають перші квіти.

Учень читає вірш І.Франка «Дивувалася зима».

Ведучий. Іван Франко любив дітей. Він виховав трьох синів і дочку, читав їм вірші, співав пісні. Для найменших Іван Франко написав вірш «Киця», який знає кожна маленька дитина.

Учні розповідають діалогом вірш І.Франка «Киця».

Плакала киця на кухні,

Аж їй очиці попухли.

«Чого ти, киценько, плачеш,

Їсти чи питоньки хочеш?»

«Їсти ні пити не хочу,

З тяжкої жалості плачу.

Сам кухар сметану злизав,

На мене, кицюню, сказав.

Хтів мені лапки побити,

Чим же я буду ходити?»

«Скажи ж нам, кицюнько мила,

Як ти ся в нього просила?»

«Я му сказала: Ой пане,

Най тобі жаль мене стане!

Не бий ти кицю мізерну,

Я тобі шкоду поверну,

Піду я в поле на лови;

Походжу мало чи много,

Зайчика зловлю малого,

Тобі принесу живого.

Воробці в стрісі укриті

І перепілонька в житі,

Все те моя буде здобич,

Сли мен буби не зробиш.

А як полудне настане, пригріє сонце

весняне, Скриються зайчики й птахи,

Я влізу в воду по пахи,

Я всі броди переброджу,

Вже ся на хитрість спроможу,

Вже ся спроможу на шутку,

Наставлю хвосту, як вудку,

Наловлю рибок я много,

Настане ранок майовий,

А все для тебе, їй- богу!»

Ведуча. Іван Франко знав багато казок. Він їх залюбки розповідав дітям. І сам писав казки про звірів, які увійшли у збірку під назвою «Коли ще звірі говорили».

Вчитель. Про казки Іван Франко писав:?»Оті простенькі сільські байки, як дрібні, тонкі корінчики, вкорінюють у наші душі любо до рідного слова, його краси, простоти й чарівної милозвучності. Тисячі речей в житті забудете, а тих хвиль, коли вам люба мама чи бабуся оповідала байки, не забудете до смерті». Для вас казочка Івана Франка «Ріпка».

Учні беруть участь у інсценізації казки «Ріпка».

Автор. Був собі дід Андрушка, а в нього- баба Марушка, а в баби – донечка Мінка, а в дочки – собака Хвінка, а в собачки – товаришка, киця Варварка, а в киці – вихованка, мишка Сіроманка.

Раз весною взяв дід лопату та мотику, скопав у городі грядку велику,гною трохи наносив, грабельками підпушив, зробив пальцем дірку та й посадив ріпку.

Працював дід не марно: зійшла ріпка гарно. Щодень ішов дід у город, набравши води повен рот, свою ріпку поливав, їй до життя охоти давав.

Росла дідова ріпка, росла! Зразу така, як мишка була, потім – як буряк, потім як кулак, потім – як два, а наприкінці стала така, як дідова голова.

Тішиться дід, аж не знає, де стати.

Дід. Час нашу ріпку рвати!

Автор. Пішов дід на город – гуп-гуп! Узав ріпку за зелений чуб: тягне руками, уперся ногами, - мучився, потім увесь день, а ріпка сидить у землі, як пень. Кличе дід бабу Марушку.

Дід. Ходи, бабусю, не лежи, мені ріпку вирвати поможи!

Автор. Пішли вони на город – гуп-гуп! Узяв дід ріпку за чуб, баба діда за плече. Тягнуть, аж піт тече. Смикає дід ріпку за гичку, смикає баба діда за сорочку, працюють руками, упираються ногами. Промучились увесь день, а ріпка сидить у землі, як пень. Кличе баба дочку Мінку.

Баба. Ходи, доню, не біжи, нам ріпку вирвати поможи!

Автор. Пішли вони на город – гуп-гуп! Узяв дід ріпку за чуб, баба діда – за сорочку, дочка бабу – за торочку. Тягнуть руками, упираються ногами. Промучились увесь день, а ріпка сидить у землі, як пень. Кличе дочка собачку Хвінку.

Дочка. Ходи, Хвіночко, не біжи, не біжи, нам ріпку вирвати поможи!

Автор. Пішли вони на город – гуп-гуп! Узяв дід ріпку за чуб, баба діда – за сорочку, дочка бабу за торочку, собачка дочку – за спідничку. Тягнуть руками,

упираються ногами. Промучились увесь день, а ріпка сидить у землі, як пень. Кличе собачка кицю Варварку.

Собачка. Ходи, Варварочко, не лежи, нам ріпку вирвати поможи!

Автор. Пішли вони на город – гуп-гуп! Узяв дід ріпку за чуб, баба діда – за сорочку, дочка бабу за торочку, собачку дочку – за спідничку, киця собачку за хвостик. Тягнуть і руками, і зубами, упираються ногами. Промучились увесь день, а ріпка сидить у землі, як пень. Кличе киця мишку Сіроманку.

Киця. Ходи, Сірочко, не біжи, нам ріпку вирвати поможи!

Автор. Пішли вони на город – гуп-гуп! Узяв дід ріпку за чуб, баба діда – за сорочку, дочка бабу – за торочку, собачка дочку – за спідничку, киця собачку – за хвостик, мишка кицю – за лапку. Як потягли – та й покотилися.

Упала ріпка на діда Андрушку, дід - на бабу Марушку, баба – на дочку Мінку, дочка – на собачку Хвінку, собачка – на кицю Варварку, а мишка – шусть у шпарку!

Хлопець. Нам сьогодні довелося

Святкувати ювілей

І дівоче стоголося

Радісно дзвенить аж гей.

Дівчина. Скільки радості, утіхи

Дав нам наш Франко – байкар,

Він казок лишив три міхи -

А казки це гарний дар!

Хлопець. В тих казках на рідній мові

Вся краса долин і гір.

Чуємо і шум діброви,

Знаємо, що каже звір.

Дівчина. Про звірів, що говорили

Склав Франко казок зі сто...

Діточки Франка любили –

Він любив їх як ніхто!

Хлопець. Він для Гандзі і для Нусі,

Для Андрійка і Петра

Казку склав про білі гуси,

Киці – Миці, їжака.

Дівчина. І про все, що гавка, квака.

І про весь звірячий рід.

«Лис Микита» гайдамака

Чи ж не славний на весь світ?

Хлопець. «Ще й Пригоди Дон-Кіхота»

«Капці» і «Коваль Бассім».

Почитать бере охота –

Милі казочки усім.

Дівчина. Казка сонцем зігріває,

В казці радість, щастя, сміх, -

Казка жити навчає,

Та трудитись всім для всіх.

Хлопець. Люди кажуть згідним хором:

Наш Франко це Каменяр.

Але звісно для дітвори.

Любий він поет – байкар.

Дівчина. В цій хвилині урочистій,

Всі ми – як одна сім'я

І в селі, і в кожному місті

Славимо Франка ім'я

Хлопець. Він віддав нам у любові

Труд життя і серця цвіт.

І казки його чудові

Перейдуть із роду в рід!

Ведучі завершують свято словами вірша Ярослава Коника «Каменяру» до 155-річчя з дня народження І.Франка.

Ведучий. Я гордий тим,

Що народився у Карпатах,
Де гори сині і смереки,
Й ліси в зелених шатах.

Ведуча. Це край Франка – титана думки,

Який народ до волі звав.
Сидів у тюрмах, казематах,
За слово правди він страждав.

Ведучий. Та не даремно він скалу лупав,

Скалу покори й гніту,
Що людям світло закривала,
Й не було жодного просвіту.

Ведуча. Уже в історію пішли

Часи знущань і лихоліття
Каменяру збулось в цім році
Же півтора століття.

Ведучий. Франко живе і буде жити,

Бо він безсмертний у віках,
А дух борця і патріота
Буде завжди в людських серцях.

Ведуча. Шануймо пам'ять земляка,

Що світлу долю нам пророчив.

Вже має вільну Україну

Народ трудящий, творчий.

Учні виконують пісню «Рідний край».